

บทที่ ๓

บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรณ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การศึกษามหาบัณฑิตด้านการเผยแผ่ของพระสุวรณ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทด้านต่างๆ ของพระสุวรณ จันทะราช ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้สร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏแล้วแล้วเป็นการจรรโลงพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น บทบาทดังกล่าว คือ งานด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่ และงานด้านสาธารณูปการ

จากผลงานด้านต่างๆ ในขณะที่พระสุวรณ จันทะราช เป็นเจ้าอาวาสและเจ้าคณะแขวงจำปาสัก ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ให้รับผิดชอบงานบริหารงานคณะสงฆ์แขวงจำปาสัก ได้ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกำลังสติปัญญา ความรู้และความสามารถ เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นเกิดเป็นความสำเร็จเรียบร้อยดีงาม ผลงานที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารกิจการคณะสงฆ์ดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานดังกล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

๓.๑ สภาพการณ์ปัจจุบันของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๓.๒ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรณ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการปกครอง

๓.๔ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรณ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการศึกษา

๓.๔ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรณ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการเผยแผ่

๓.๕ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรณ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านสาธารณูปการ

๓.๑ สภาพการณ์ปัจจุบันของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประเทศลาวถือเป็นประเทศพี่น้องกับไทย มีวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างกันนัก เนื่องจากเคยเป็นพี่น้องกันมาแต่โบราณ ที่อพยพมาจากจีน เมื่อตอนอยู่ในอาณาจักรอ้ายลาว เมื่อประมาณ พ.ศ. ๖๑๒ ก็ได้นับถือพุทธศาสนาแบบมหายานมาก่อน เมื่อถูกจีนรุกราน จึงได้อพยพมาอยู่ในเมืองล้านช้างประมาณ พ.ศ. ๑๒๙๐ ก็กลับมาเป็นนับถือผีสงเทวดาดังเดิมอีก ต่อมาเมื่อเจ้าสุวรรณคำผง ขึ้นเสวยราชย์ เมื่อ พ.ศ. ๑๘๙๕-๑๘๙๖ ทรงมีพระโอรส ๖ พระองค์ ใน ๖ พระองค์นั้น เจ้าฟ้าจ๋มมีลักษณะผิดแผกจากพระโอรสองค์อื่น คือมีฟันและลิ้นเป็นสีดำ โหรทำนายว่าเป็นกาลกิณีจึงได้นำไปลอยแพ บังเอิญแพได้มาถึงเมืองขอม (กัมพูชา)^๑ ได้รับการเลี้ยงดูจากพระมหาปาสมันตเถระ ต่อมาได้เข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กในราชสำนักของพระเจ้าอินทปัตต์ และได้อภิเษกสมรสกับพระธิดาของพระเจ้าอินทปัตต์ พระนามว่า พระนางแก้วยอดฟ้า (ฟ้าหญิงคำหยาด) ต่อมาบิดาให้ไปตีเมืองล้านช้าง และสามารถยึดเมืองล้านช้างได้ในปี พ.ศ. ๑๘๙๖ แล้วขึ้นครองราชย์ เป็นกษัตริย์องค์ที่ ๒๓ ของราชวงศ์ล้านช้าง ทรงพระนามว่า พระเจ้าฟ้าจ๋มแห่งหล้าธรณี แผลอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง พุทธศาสนาได้เข้ามาสู่อาณาจักรล้านช้างในยุคนี้ กล่าวคือพระนางแก้วยอดฟ้าพระมเหสีผู้ทรงเคยนับถือพุทธศาสนามาก่อน เมื่อครั้งอยู่ในเมืองขอมทรงเห็นประชาชนนับถือผีสงเทวดา และฆ่าสัตว์บูชา เช่นสรวง จึงได้ทูลขอให้พระเจ้าฟ้าจ๋มไปอัญเชิญพระพุทธรูปมาเผยแพร่ในอาณาจักรล้านช้าง พระเจ้าฟ้าจ๋มทรงเห็นด้วย จึงให้ทูตไป ทูลขอนิมนต์พระสงฆ์เขมรเข้ามาเผยแพร่ในประเทศลาว และพระนางยังได้ขอร้องทางเขมรได้จัดส่งพระสงฆ์มาประกาศศาสนาแบบเถรวาท ซึ่งมีพระมหาปาสามาณเจ้าเป็นประมุข เข้ามาเผยแพร่ในล้านช้างพระพุทธรูปจึงได้เผยแผ่มาสู่ประเทศลาว และได้รับการอุปถัมภ์อย่างดีจากพระเจ้าฟ้าจ๋ม^๒ เนื่องจากพระเจ้าฟ้าจ๋มเคยได้รับอุปการะจากพระมหาปาสามาณเถระเมื่อครั้งทรงพระเยาว์ด้วย พระมหาปาสามาณเถระและคณะได้เดินทางออกจากเมืองกัมพูชาเมื่อปี พ.ศ. ๑๙๐๒ ไปตามลำดัดจนถึงเมืองแกพร้อมกับนำเอาพระพุทธรูปปางห้ามญาติ ชื่อ พระบาง และพระไตรปิฎกไปด้วยเพื่อที่จะถวายแก่พระเจ้าฟ้าจ๋ม เมื่อคณะสงฆ์เดินทางมาถึงเวียงจันทน์เจ้าเมืองจันทน์ได้นิมนต์พักสมโภชพระบางอยู่ ๓ ค่ำ ๓ วัน แล้วคณะสงฆ์ก็เดินทางต่อไปยังเวียงคำอาราธนาพระเถระไปในเมือง ประชาชนได้มาสมโภชพระบางกัน ๓ ค่ำ ๓ วัน^๓ ครั้นจะเดินทางต่างปรากฏว่าพระพุทธรูปไม่สามารถยกไปได้ จึงเสี่ยงทายว่าเทวดาอารักษ์คงปรารภจะให้พระบางอยู่ที่

^๑ ชิตมโน, **พระพุทธศาสนาในนานาประเทศ**, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้าที่ ๑๔๖

^๒ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), **พระพุทธศาสนาในเอเชีย**, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๐), หน้าที่ ๒๑๓.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

เวียงคำพระเถระและผู้ติดตาม ได้มีเดินทางไปยังเมืองเชียงทอง ครั้นถึงเชียงทอง ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าฟ้าจ๋มและพระมเหสี พระเถระและคณะจึงได้เผยแผ่พุทธศาสนาในลาวจนเจริญรุ่งเรืองประดิษฐานมั่นคงสืบมา

รัชสมัยของพระเจ้าฟ้าจ๋มนั้นเต็มไปด้วยศึกสงคราม ทำให้ชาวลาวยุคนี้มีนิสัยรักสงบเกิดความเบื่อหน่าย จนในที่สุดพร้อมใจกันขับพระเจ้าฟ้าจ๋มออกจากราชสมบัติ และอภิเษกพระราชโอรสทรงพระนามว่า “พญาสามแสนไท” ขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน และพระองค์ทรงอภิเษกกับเจ้าหญิงแห่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ซึ่งทำให้มีการจัดระเบียบบ้านเมืองตามแบบแผนวิธีการที่ได้รับจากประเทศไทยเป็นอันมาก ในด้านการพระพุทธศาสนา พญาสามแสนไท ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก เช่นทรงสร้างวัดมโนรมย์ วัดอุโบสถ หอสมุด โรงเรียนปริยัติธรรม เป็นต้น และทรงเจริญพระราชไตรภพทางกรุงศรีอยุธยา ตลอดจนถึงกัมพูชา เวียดนาม ซึ่งถือได้ว่าในสมัยนี้เป็นสมัยแห่งการจัดสรรบ้านเมือง และการสร้างความมั่นคงเป็นปึกแผ่นอย่างมาก สมัยพระเจ้าวิสุลราชาธิปัต (พ.ศ. ๒๐๔๔-๒๐๖๓) บ้านเมืองอยู่ในภาวะสงบ กษัตริย์ทรงเอาใจใส่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ได้สร้างวัดวาอารามต่าง ๆ เช่น สร้างวัดบรมมหาราชวังเวียงทอง วัดวิสุลราช เพื่ออัญเชิญพระบางจากเวียงคำมาประดิษฐานที่วัดนี้ ต่อมาทรงสร้างวัดโพธิ์สบ เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พระราชบิดาที่ได้สวรรคตไป ในรัชสมัยพระเจ้าโพธิสารราช (พ.ศ. ๒๐๖๓-๒๐๙๐)^๔ พระองค์เป็นผู้เคร่งครัดทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้ทรงมีพระราชโองการให้พลเมืองเล็กน้อยฝึกลงท้าว เลิกทรงเจ้าเข้าผีทั่วพระราชอาณาจักร ทรงให้รื้อศาลหลวง ศาลเจ้าผีเสื้อเมืองทรงเมือง และให้หันมานับถือพระพุทธศาสนาแทน ทรงสร้างวัดสุวรรณเทวโลกแต่เนื่องจากประเพณีการนับถือผีนั้นมีมานานมาก และได้ฝังเข้าไปในจิตใจของประชาชนทั่วไป จึงยากที่จะเลิกอย่างเด็ดขาดได้

ครั้นต่อมาทางอาณาจักรล้านนาว่างกษัตริย์ปกครอง จึงได้อัญเชิญเจ้าไชยเชษฐาหรือเชษฐวงศ์ พระโอรสของพระเจ้าโพธิสาร ไปครองนครล้านนา เมื่อปีพ.ศ. ๒๐๘๙ พระเจ้าโพธิสารเสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๒๐๙๐ ด้วยถูกช้างล้มทับขณะประพาสป่า ทรงกลับนครได้เพียง ๓ สัปดาห์ก็สวรรคต เมื่อสวรรคตแล้ว พระโอรสทั้งหลายต่างแย่งชิงราชสมบัติกัน อาณาจักรลาวได้แตกเป็น ๒ ฝ่าย คือ อาณาจักรฝ่ายเหนือ และฝ่ายใต้ พระเจ้าไชยเชษฐาแห่งล้านนา จึงยกทัพตีกรุงล้านช้าง และได้อัญเชิญพระแก้วมรกตที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดบุปผาราม เชียงใหม่ รวมทั้งพระพุทธรูปสังข (พระสิงค์) และพระแก้วขาวไปด้วย เมื่อเสด็จถึงล้านช้าง ทรงยึดราชสมบัติจากเจ้าครองนครทั้งสองได้ ด้วยความ

^๔ เสถียร โพธิ์นันทะ, ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ฉบับมุขปาฐะ เล่ม ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้าที่ ๑๘๓.

เกรงกลัวของเจ้าครองนครทั้งสอง จึงทรงครองนครทั้งสองซึ่งเรียกว่า กรุงศรีสัตนาคนหุต พระองค์จึงขึ้นครองราชสมบัติ นับเป็นมหाराชาองค์ที่ ๒ ของลาว ที่ทรงพระปรีชาสามารถ ทรงพระนามว่า “พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช” พระพุทธศาสนาในยุคของพระเจ้าเชษฐาธิราช นับว่ามีความเจริญสูงสุด ทรงได้สร้างวัดสำคัญมากมาย ในกำแพงเมืองมีวัดอยู่ประมาณ ๑๒๐ วัด^๕ และยังได้สร้างวัดพระแก้ว ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของพระแก้วมรกต ที่นำมาจากเมืองเชียงใหม่ ในสมัยนี้ได้มีการแต่งวรรณกรรมหลายเรื่อง เช่น สังสินชัย การเกิด พระลักพระราม เป็นต้น สมัยนี้ราชอาณาจักรไทยได้มีความสัมพันธ์ลาวอย่างแน่นแฟ้น ได้ร่วมมือกันเพื่อต่อสู้กับพม่า ได้สร้างเจดีย์ “พระธาตุศรีสองรัก” ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เพื่อเป็นอนุสรณ์ แห่งความเป็นพี่เป็นน้องกัน ของสองอาณาจักร

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้ทรงย้ายเมืองหลวงจากเมืองเชียงคามาอยู่ที่เวียงจันทน์ ได้ประดิษฐานพระแก้วมรกต และพระแซกคำ (พระพุทธสิหิงค์ หรือพระสิงค์) ไว้ที่เวียงจันทน์ เรียกว่าเวียงจันทน์ล้านช้างส่วนพระบางประดิษฐานไว้ที่เมืองเชียงทอง จึงได้ชื่อว่าหลวงพระบางมาจนถึงบัดนี้ บางครั้งก็เรียกชื่อว่าล้านช้างหลวงพระบาง และได้สร้างวัดเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตขึ้นเป็นพิเศษ พระองค์ได้ทรงสร้างพระธาตุหลวง ซึ่งถือเป็นสถาปัตยกรรมชั้นยอดเยี่ยมของลาวเมื่อ พ.ศ. ๒๑๐๙ ซึ่งต่อมาได้ถูกพวกล้านช้างพม่าทำลายเสียหายไปมาก นอกจากพระองค์จะได้ทรงสร้างพระธาตุ อื่น ๆ และพระพุทธรูปสำคัญ ๆ อีกมากมาย เช่น พระเจ้าองค์ดื้อ ที่เวียงจันทน์ พระเจ้าองค์ดื้อ ที่อำเภอบ้านบ่อ จังหวัดหนองคาย พระเสริม พระสุก พระใส พระอินทร์แปลง พระองค์แสน ทรงสร้างวัดพระธาตุ ที่จังหวัดหนองคาย และพระธาตุที่จมน้ำโขงอยู่ พระธาตุบังพวน อำเภอมืองหนองคาย สร้างวัดศรีเมือง จังหวัดหนองคาย และพระประธานในโบสถ์ นามว่า พระไชยเชษฐา พระศรีโคตรบูร ที่แขวงคำม่วน พระธาตุอุรัง ที่แขวงสุวรรณเขต (สุวรรณเขต) พระธาตุศรีสองรัก อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และทรงปฏิสังขรณ์พระธาตุพนม เป็นต้น^๖

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ทรงประทับประคองนำราชอาณาจักรล้านช้างผ่านพ้นภัยการเป็นเมืองขึ้นของพม่าไปได้ ตลอดรัชสมัยของพระองค์ แม้ว่าจะในขณะนั้นอาณาจักรล้านนา (เสียแก่พม่า พ.ศ. ๒๑๐๑) และอาณาจักรศรีอยุธยา (เสียแก่พม่า พ.ศ. ๒๑๐๗) ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าแล้ว แต่หลังจากพระองค์สวรรคตในปี พ.ศ. ๒๑๑๔ พอมาถึง พ.ศ. ๒๑๑๗-๒๑๑๘ พระเจ้าหงสาวดีบุเรง

^๕ ทรงวิทย์ แก้วศรี, ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา เล่ม ๑๐ พระพุทธศาสนาในอินโดจีน, (กรุงเทพมหานคร: การศาสนา, ๒๕๓๐), หน้า ๘๙.

^๖ พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐิตญาโณ), ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๑๐๒.

นองได้ยกทัพมาตีลาวและได้รับชัยชนะ และทรงนำโอรสองค์เดียวของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชซึ่งประสูติในปีที่สวรรคต ไว้เป็นประกันที่หงสาวดีด้วย ต่อจากนั้นมาหลายปีแผ่นดินลาวก็วุ่นวายด้วยเรื่องราชสมบัติ จนพ.ศ. ๒๑๓๔ พระเถระเจ้าอาวาสวัดต่างๆ จึงได้ประชุมกันลงมติให้ส่งทูตไปเชิญเจ้าชายหน่อแก้วโกเมน ซึ่งเป็นตัวประกันอยู่ประเทศพม่ากลับมาครองราชย์ และในเวลานั้นพระเจ้าบุเรงนองสวรรคตลง พม่าเริ่มอ่อนแอลง และเจ้าหน่อแก้วโกเมนขึ้นครองราชย์สมบัติ พ.ศ. ๒๑๓๕ และประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นกับพม่าต่อไป^๗

พระเจ้าสุริยวงศาเป็นกษัตริย์ที่มีความปรีชาสามารถ และเข้มแข็ง สามารถปกครองให้ลาวสงบเรียบร้อยได้ ในสมัยนี้วัฒนธรรมรุ่งเรือง ศิลปกรรม ดนตรี ประติมากรรมต่าง ๆ เจริญแพร่หลาย หลังจากสิ้นรัชกาลพระเจ้าสุริยวงศา ใน พ.ศ. ๒๒๓๕ อาณาจักรลาวได้แตกเป็น ๒ อาณาจักร คือ เมืองหลวงพระบาง กับ เมืองเวียงจันทน์ ทั้ง ๒ อาณาจักร ต่างระแวงกัน และคอยหาโอกาสแย่งชิงอำนาจกัน จนถึงกับไปผูกมิตรกับต่างประเทศเพื่อกำจัดกันและกัน เช่น ฝ่ายหนึ่งเข้ากับพม่า ฝ่ายหนึ่งเข้ากับไทย หรือฝ่ายหนึ่งเข้ากับไทย ฝ่ายหนึ่งเข้ากับญวน เป็นต้น จนในที่สุดเมื่อไทยสมัยพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งเป็นมิตรกับหลวงพระบางก่อกบฏจากพม่าได้แล้ว ก็ยกทัพมาตีเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นพันธมิตรของพม่า เข้ายึดครองได้ใน พ.ศ. ๒๓๒๑^๘ และได้้นำเอาพระแก้วมรกตไปยังอาณาจักรไทยด้วย อาณาจักรเวียงจันทน์ได้สลายตัวลงเป็นดินแดนของไทยใน พ.ศ. ๒๓๗๑ ส่วนอาณาจักรหลวงพระบางซึ่งเป็นเมืองออกของไทยได้ส่งทูตไปอ่อนน้อม และมอบบรรณาการแก่เวียดนาม พ.ศ. ๒๓๗๔ กลายเป็นข้ออ้างของฝรั่งเศส ผู้เข้ายึดครองเวียดนามในสมัยต่อมา ที่จะเข้าครอบครองลาวต่อไปด้วย อาณาจักรลาวได้ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสโดยลำดับ เริ่มแต่ พ.ศ. ๒๔๓๖ จนหมดสิ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๗ ลาวถูกฝรั่งเศสครอบครองอยู่ ๔๕ ปี จึงได้เอกราชกลับคืนโดยสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๔๘๒ มีชื่อเป็นทางการว่า “พระราชอาณาจักรลาว”^๙

อิทธิพลของพุทธศาสนาต่อประเทศลาว

๑. ด้านสังคม

พระพุทธศาสนาได้ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคมชาวลาว พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมประเพณี ความคิด ความเชื่อของประชาชนลาว พิธีกรรมและวันสำคัญต่าง ๆ

^๗ เรื่องเดียวกัน.

^๘ เสถียร โพธิ์นันทะ. ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ฉบับมุขปาฐะ เล่ม ๒, หน้าที่ ๑๙๐.

^๙ ชิตมโน, พระพุทธศาสนาในนานาประเทศ, หน้าที่ ๑๕๐.

เช่น ประเพณีทำบุญธาตุหลวง เป็นประเพณีประจำชาติที่เชิดหน้าชูตาของประเทศลาว ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้เกิดมีศิลปกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนามากมาย ล้วนมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปกรรมเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นพระพุทธรูปศาสนายังมีบทบาทในการสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่นในชุมชนต่าง ๆ พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของชุมชนในด้านให้คำปรึกษา ช่วยเหลือด้านการสงเคราะห์ปัจจัยสี่แก่ประชาชน วัดได้เป็นศูนย์กลางการพบปะของชาวบ้านและทางราชการ เป็นต้น

๒. ด้านการเมือง

พระพุทธรูปศาสนามีความเกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างแยกไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นประเทศใด พุทธศาสนาในประเทศลาวนั้น เมื่อเสื่อมโทรมก็เนื่องจากได้รับการบีบคั้น ทำลายจากทางการเมือง เช่นในคราวที่ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเมืองประเทศลาว ได้ทำการปฏิวัติใหม่ ได้ทำลายล้างสถาบันสำคัญของประเทศ ได้แก่สถาบันศาสนา และสถาบันกษัตริย์ มีพระสงฆ์ถูกฆ่าตายจำนวนมากมาย บางส่วนต้องลี้ภัยออกมาเพื่อเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ และเมื่อพระพุทธรูปศาสนาเจริญรุ่งเรือง ก็ได้รับการสนับสนุนจากทางการเมืองเช่นเดียวกัน ทั้งที่ปรากฏในอดีตและปัจจุบัน บทบาทของพุทธศาสนาในยุคคอมมิวนิสต์ครอบครอง ได้แก่การเอาพระสงฆ์เป็นเครื่องมือทางการเมือง เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเคารพเชื่อถือ โดยรัฐบาลคอมมิวนิสต์ขณะนั้นได้ให้พระสงฆ์เผยแพร่แนวคิดของลัทธิคอมมิวนิสต์ไปในขณะเทศบรยาย ได้จัดให้มีการปาฐกถาในที่ต่าง ๆ โดยมีพระสงฆ์ร่วมอยู่ด้วยในการเผยแพร่แนวคิดคอมมิวนิสต์นั้น ถูกบังคับให้ประยุกต์คำสอนทางพุทธศาสนาเข้ากับคำสอนของคอมมิวนิสต์ พระสงฆ์หลายรูปจำเป็นต้องทำตาม บางรูปขัดขืนก็จะถูกฆ่าตายอย่างโหดเหี้ยม ในปัจจุบันนี้ บ้านเมืองอยู่ในภาวะสงบ พระพุทธรูปศาสนาที่ได้รับการอุปถัมภ์จากรัฐเป็นอย่างดี มีการก่อตั้งสถาบันการศึกษาของสงฆ์ขึ้น เป็นวิทยาลัยสงฆ์ เช่นวิทยาลัยสงฆ์ประจำกรุงเวียงจันทน์ เป็นต้น

๓. ด้านเศรษฐกิจ

อิทธิพลพุทธศาสนาด้านเศรษฐกิจนั้น ด้านหลักธรรมที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ความขยัน ประหยัด อุดมการณ์ จะไม่แตกต่างจากประเทศไทยนัก เพราะเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมประเพณีไม่แตกต่างกันนัก แต่ลักษณะของประเทศลาวปัจจุบันอยู่ในฐานะ

ประเทศปิด ระบบเศรษฐกิจจึงเป็นการพึ่งพาตัวเองมากกว่าการพึ่งพาจากต่างประเทศ เศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นระบบเกษตรกรรม^{๑๐}

๓.๒ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรณ์ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการปกครอง

ตำแหน่งที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นเจ้าคณะแขวงจำปาสัก อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก

พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นเจ้าคณะตำบลบ้านยาตอนตลาด

พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเลขาเจ้าคณะแขวงจำปาสัก

พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นเจ้าคณะแขวงจำปาสัก

ผลงานที่พระสุวรณ์ จันทะราชส่งเสริมและสนับสนุนด้านการปกครอง

๑) อบรมพระภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาในวัดหลวงปากเซ อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก ให้เป็นผู้หนักแน่นในธรรมวินัย บวชจริง เรียนจริง เผยแผ่จริงและให้ได้ผลจริง

๒) อบรมพระภิกษุสามเณรในเขตปกครองวัดหลวงปากเซ อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก เดือนละ ๒ ครั้ง (ทุกกึ่งเดือนในวันอุโบสถ)

จากการที่ได้รับตำแหน่งทางการปกครองหลายตำแหน่ง เริ่มต้นที่ตำแหน่งเจ้าคณะแขวงจำปาสักและเป็นเจ้าคณะแขวงจำปาสักในปัจจุบัน ได้จัดการปกครอง ปฏิบัติหน้าที่ ตลอดทั้งแนะนำสั่งสอน อบรมหมู่คณะทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่อยู่หรือพำนักอยู่ในวัด ให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ลาว ตลอดทั้งกฎข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งและกติกาสงฆ์ของวัด นอกจากนั้น ได้ปกครองบังคับบัญชาพระสังฆาธิการ ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้ได้บังคับบัญชาในเขตปกครองให้เกิดความเรียบร้อยเช่นกัน โดยได้ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง เป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้เห็นก่อน และสอนให้ปฏิบัติตามด้วยความเมตตา ให้เกียรติยกย่องและสงเคราะห์ผู้ได้บังคับบัญชาตามโอกาส ไม่ว่าการกระทำใดๆ อาศัยความเป็นพหูสูต มีความรอบรู้ในด้านธรรมวินัย จึงทำให้ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีข้อบกพร่อง เพราะจากการเรียนรู้สั่งสมประสบการณ์มาพอสมควรก่อนจะได้มาดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการในตำแหน่งต่างๆ จึงทำให้รู้ซึ้งและเข้าถึงจิตใจของพระภิกษุสามเณรได้ดี ได้สร้างผลงานด้านการปกครองภายในวัดได้อย่างสมบูรณ์ ดูแลเอาใจใส่พระภิกษุ

^{๑๐} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตฺตยาโณ), ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา, หน้าที่ ๑๑๒.

สามเณรในปกครองอย่างดียิ่ง บุรณปฏิสังขรวัดฤๅภายในวัด อีกทั้งอบรมศรัทธาสาธุชนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม

พระสุวรรณ จันทราช มีหลักแนวคิดด้านการปกครองโดยเน้นเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยของวัดเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องความสะอาดได้ยกสุภาสิตสำหรับสอนพระภิกษุสามเณรและศิษย์วัดตอนหนึ่ง ดังนี้

“ดูวัดให้ดูถาน ดูบ้านให้ดูครัว ดูเจ้าหัวให้ดูเณรน้อย”^{๑๑} ถ้าต้องการดูพระเณรวัดไหนเป็นอย่างไร ดีหรือไม่ดี ให้ไปดูห้องน้ำ ถ้าห้องน้ำสะอาดดี ถึงจะไม่สวยงาม พระเณรวัดนั้นดีใช้ได้ มีความขยันหมั่นเพียร เจ้าอาวาสปกครองดี ถ้าตรงกันข้ามห้องน้ำสกปรก พระเณรวัดนั้นไม่ดีชี้เกียจคร้าน เจ้าอาวาสปกครองไม่ดี แม่บ้านดีไม่ดีให้ดูที่ครัว ถ้าครัวสะอาดแม่บ้านนั้นดี แต่ถ้าตรงกันข้ามครัวสกปรกไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย แม่บ้านนั้นไม่ดี ต่อมาดูเจ้าหัวให้ดูเณรน้อย เจ้าอาวาสดีหรือไม่ดีให้ดูพระเณรเป็นระเบียบหรือไม่ การนุ่งห่มผ้าจีวร บิณฑบาต หรือเรื่องอะไรก็ได้แล้วแต่ ถ้าพระเณรเป็นระเบียบเรียบร้อย เจ้าอาวาสวัดนั้นดี ถ้าตรงกันข้ามก็ไม่ดี เจ้าอาวาสไม่เอาใจใส่ จะถือหัวใจนี้เป็นหลักในการปกครองพระภิกษุสามเณรในวัดเสมอ นอกจากนั้นยังได้กล่าวสั่งสอนสรุปเป็นหัวใจของการปกครองไว้อีก ๔ ประการ คือ ทำให้ดู เป็นอยู่ให้เห็น เป็นตัวอย่างให้เขาทำตาม ให้ความรู้ให้สติปัญญาและวิธีการทำงาน

ได้กำหนดบริเวณสถานที่ภายในวัดไว้เป็นสัดส่วน เพื่อบริการความสะดวกสบายให้ผู้คนที่เข้ามาปฏิบัติธรรม มีการจัดทำแผนผังบริเวณวัดโดยแบ่งเป็นเขตต่างๆ ดังนี้ ๑) เขตพุทธาวาส ๒) เขตสังฆาวาส ๓) เขตลานฟังธรรม ๔) เขตปฏิบัติธรรมพระภิกษุสามเณร ๕) เขตปฏิบัติธรรมอุบาสกอุบาสิกา ๖) เขตอนุรักษป่าและธรรมชาติ

มีการวางกฎระเบียบของวัดเพื่อให้พระภิกษุสามเณรในวัดยึดถือปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไว้อย่างเคร่งครัดดังนี้ คือ

๑. มีการทำวัตรสวดมนต์เช้า – เย็น ทุกวัน
๒. มีการลงอุโบสถสังฆกรรม (สวดปาฏิโมกข์) ทุกกึ่งเดือน
๓. มอบให้พระภิกษุผู้มีพรรษามากและมีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ช่วยสอดส่อง ดูแลและเป็นพี่เลี้ยงให้แก่พระภิกษุสามเณรในฐานะกัลยาณมิตร
๔. ต้องช่วยกันดูแลรับผิดชอบรักษาความสะอาดเสนาสนะ ที่อยู่อาศัยและบริเวณวัดทุกวัน

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระสุวรรณ จันทราช, เจ้าคณะแขวงจำปาสัก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙.

๕. อบรมพระภิกษุสามเณรและศิษย์วัด ให้รู้จักกฎระเบียบของวัดและให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

๖. ตรากฎระเบียบของวัดขึ้น เพื่อให้พระภิกษุสามเณรยึดถือประพฤติปฏิบัติและโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย

๗. พระภิกษุสามเณรและศิษย์วัดที่จะเข้ามาอยู่ในสังกัดวัด จะต้องเป็นผู้ปกครองนำมาฝากและรับรองความประพฤติ

๘. อบรมพระภิกษุสามเณรทุกวันพระตลอดปี เพื่อให้เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์ ปฏิบัติสมควร ในศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใส กราบไหว้บูชาของพุทธศาสนิกชนทั่วไป

๙. พระภิกษุสามเณรและศิษย์วัด ต้องรู้จักรับผิดชอบดูแลรักษาศาสนสมบัติ โบราณสถานของวัด อนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในวัด ให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม สงบเย็น

กฎกติกาของวัด

ก. ข้อปฏิบัติ

๑. ต้องสนใจต่อการทำวัตรสวดมนต์เป็นประจำ
๒. ต้องสนใจต่อการศึกษาอย่างจริงจัง
๓. ต้องเป็นคนอ่านหนังสือง่ายและเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ
๔. ต้องเป็นผู้ไม่มีทิฐิฐานะคืออื่น
๕. ต้องเคารพต่อสถานที่ หมู่คณะ ครูบาอาจารย์
๖. ต้องรู้จักเสียสละทำประโยชน์ส่วนรวม
๗. ต้องไม่อยู่เฉยโดยไม่ทำประโยชน์อะไร
๘. ต้องเป็นผู้ใคร่ในธรรมเพื่อความพ้นทุกข์
๙. ต้องปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐานอย่างน้อย ๓ เดือน
๑๐. ต้องเป็นผู้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ตนและส่วนรวม โดยไม่เห็นแก่ตัว

ข. ข้อห้าม

๑. ห้ามต้อนรับพระมงายทำเครื่องรางของขลัง บอกเลขเบอร์ให้หาย
๒. ห้ามเป็นพระหมอดู สอนศาสนาพราหมณ์ - ศาสนาผี
๓. ห้ามเป็นพระหมอน้ำมนต์ แจกตระกรุด คาถา บูชาผีสง
๔. ห้ามประกอบพิธีกรรมต่างๆ นอกพระพุทธศาสนา
๕. ห้ามเล่นการพนัน
๖. ห้ามเปิดเทปฟังเพลง หมอลำ นิยาย

๗. ห้ามเสพยาเสพติด เช่น หมากพลู บุหรี่และสิ่งเสพติดทุกชนิด

๘. ห้ามคุยกันเสียงดังรบกวนผู้อื่น

๙. ห้ามคุยกันในเรื่องไร้สาระ

๑๐. พระภิกษุสามเณรที่มาเที่ยวพักได้ไม่เกิน ๓ วัน

ในด้านการปกครองและบริหารงานคณะสงฆ์ พระสุวรรณ จันทราชดำเนินงานด้วยการใช้ความเมตตากรุณา คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยเฉพาะงานของผู้บังคับบัญชา จะปฏิบัติงานนั้นด้วยความจริงใจ ดังเช่น ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ให้รับเป็นธุระจัดการของคณะสงฆ์ในเขตการปกครอง เพื่อเป็นการอบรมวิชาความรู้ทางพระศาสนา และเป็นการเพิ่มศักยภาพของพระภิกษุสามเณรด้วย ยังออกตรวจเยี่ยมวัดต่างๆ ในเขตการปกครองของตน นอกจากนี้ยังได้มีการจัดประชุมพระสงฆ์ในเขตปกครองของตน โดยหัวข้อเรื่องที่ประชุมเป็นเรื่องเกี่ยวกับงานบริหารปกครองคณะสงฆ์เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยได้รวบรวมเฉพาะหัวข้อที่สำคัญมาแสดงไว้ดังนี้

๑. หน้าที่พระสังฆาธิการ ๔ ประการ ได้แก่ การปกครอง การเผยแผ่ การศึกษา การสาธารณูปการ

๒. การศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณรในวัด

๓. อำนาจหน้าที่เจ้าอาวาส

๔. จริยวัตรพระสงฆ์

๕. การดูแลรักษาศรัทธาและสิ่งแวดล้อมในวัด

๖. การเผยแผ่คำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน

๗. การให้ความรู้หรือแนะนำบุคคลผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา

๘. ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

ในปัจจุบันพระสุวรรณ จันทราชไม่ได้ออกตรวจเยี่ยมคณะสงฆ์เหมือนเช่นเคย แต่ก็มี ความเมตตากรุณาช่วยเหลือพระภิกษุสามเณรทุกวัดในเขตปกครองอยู่เสมอ ในด้านการปกครองจะ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำและเป็นที่พึ่งของพระภิกษุสามเณรที่เข้ามาอยู่อาศัยในวัด เพื่อให้ผลงานของได้เป็นที่ประจักษ์ต่อบุคคลทั้งหลาย

ความคิดเห็นของบุคคล ที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้เคยร่วมงานกับพระสุวรรณ จันทราช ดังต่อไปนี้

พระสุวรรณ จันทราช เป็นพระสงฆ์ที่มีความรับผิดชอบ ดูแลเอาใจใส่งานปกครองคณะ สงฆ์ มีอุดมการณ์ในการทำงาน มีความจริงใจต่อหมู่คณะ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระสงฆ์ในเขตการ

ปกครองที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับงานของคณะสงฆ์ทุกด้าน ทำให้ผลงานของคณะสงฆ์แขวงจำปาสักเป็นที่ปรากฏชัดแก่สาธารณชน^{๑๒}

พระสุวรณ์ จันทราช เป็นเจ้าคณะแขวงจำปาสัก ได้สร้างถาวรวัตถุต่างๆ ภายในวัดเป็นเจ้าอาวาสที่มีจิตใจงดงาม ห่วงใยพระภิกษุสามเณรเสมอ คอยแนะนำสั่งสอนให้ทุกคนในวัดรักษาพระธรรมวินัยและเคารพกฎระเบียบของวัดให้เคร่งครัด เป็นพระเถระผู้โอบอ้อมอารีต่อผู้ได้บังคับบัญชาเสมอ เป็นที่เคารพศรัทธาของคณะสงฆ์ในแขวงจำปาสัก คอยสอดส่องดูแล ให้ความช่วยเหลือวัดต่างๆ และสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ด้วยดี โดยไม่มีการถือความเป็นวัดบ้านกับวัดป่า^{๑๓}

ถ้ามองดูภายนอกอาจเห็นว่า พระสุวรณ์ จันทราช เป็นคนที่น่าเกรงขาม แต่เมื่อเข้าใจกลับรู้สึกว่าจะมีความอบอุ่น เวลาตำหนิลูกศิษย์จะต่อว่าอย่างตรงไปตรงมา แต่ไม่พยาบาทและจดจำรักลูกศิษย์ เจ้าระเปียบ มีความประทับใจเมื่อไปเทศน์กลับมาไม่เคยบ่นว่าเหนื่อยเลย มีความห่วงใยพระธรรมทายาทมาก ในบางครั้งเมื่อใช้พระทำงานแล้ว ไม่เรียบริ้อยหรือซ้ำไม่ทันการ ก็จะลงมือทำงานนั้นด้วยตนเอง และสิ่งที่ประทับใจอีกประการหนึ่ง เมื่อเข้ากัมมัญฐานอยู่ในป่า จะไปเยี่ยมและสอบถามอารมณ์ของการปฏิบัติของพระธรรมทายาทเป็นประจำ ทำให้เกิดความปิติ เป็นความชื่นใจและสบายใจ^{๑๔}

จากการปกครองและการบริหารจัดการวัดหลวงปากเซ และผู้ได้บังคับบัญชา ตามกระบวนการที่พระสุวรณ์ จันทราชดำเนินมาดังกล่าวนี้ เห็นได้ว่าเป็นพระเถระที่มีความรับผิดชอบ ต่องานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดีมาก ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการปกครองตามที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ทำหน้าที่ไม่ขาดตกบกพร่อง โดยเฉพาะเมื่อได้รับตำแหน่งใดก็ทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้นอย่างเต็มความสามารถ สรุปว่าเป็นพระนักปกครอง นักบริหารและนักวางแผนที่ดีมากคนหนึ่ง ส่งผลให้พระภิกษุสามเณรในวัดและผู้ได้บังคับบัญชา ประพฤติปฏิบัติอยู่ในโอวาทและหลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มี

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระบัวไข ชีรปญโญ, เจ้าอาวาสวัดหลวงปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระพูนสะหวัด ปญญวโร, เจ้าอาวาสวัดดงกะโลง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระแหลม กนตสีโล, เจ้าอาวาสวัดเวินปากวง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔.

ความรู้ความสามารถทั้งทางโลกและทางธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม อีกทั้งปฏิบัติงานช่วยทำประโยชน์แก่วัดด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาและพุทธศาสนิกชนทั่วไปอยู่กันอย่างสงบสุข

๓.๓ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรรณ จันทะราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการศึกษา

ตำแหน่งที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นครูสอนโรงเรียนมัธยม ประจำสำนักศาสนศึกษาวัดหลวงปากเซ อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก

พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นครูใหญ่โรงเรียนมัธยม ประจำสำนักศาสนศึกษาวัดหลวงปากเซ อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก

ผลงานที่พระสุวรรณ จันทะราชส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษา

๑) จัดตั้งกองทุนการศึกษาในวัดหลวงปากเซ เพื่อมอบทุนแก่นักเรียน ที่มีนักเรียนเรียนดีแต่ยากจน

๒) จัดส่งพระภิกษุสามเณรภายในวัดไปศึกษาในทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๔) จัดตั้งห้องสมุดของวัดขึ้นภายในวัดหลวงปากเซ เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาค้นคว้า

๕) มอบรางวัลแก่ครูและนักเรียนที่เรียนดี เพื่อเป็นกำลังใจในการศึกษาต่อไป

๖) เป็นประธานอุปถัมภ์พระภิกษุไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

พระสุวรรณ จันทะราชได้รับการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ขณะเดียวกันก็เป็นผู้มีความรู้ความสามารถจริงและปฏิบัติอย่างจริงจัง จะเห็นได้จากประวัติการทำงานด้านการศึกษา ดังกล่าว มีตำแหน่งเป็นทั้งผู้บริหารและผู้สอน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่ามีอุดมการณ์สูงและเป็นคนจริงจังกับการทำงาน เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้มองเห็นคุณค่าทางการศึกษาว่า “ศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นการศึกษาเพื่อชีวิต จะต้องนำความรู้มาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์” การศึกษาในปัจจุบันนี้ไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร อาจารย์พุทธทาสภิกขุกล่าวว่า การศึกษาปัจจุบันเหมือน “หมาหางด้วน” คือ ศึกษาแล้วมีความรู้เพียงเล็กน้อย ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

พระสุวรรณ จันทะราชเป็นคนที่ชอบใฝ่เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ตั้งแต่เด็กจนเติบโตเป็นหนุ่ม เป็นคนช่างสังเกต ได้รู้ได้เห็นสิ่งต่างๆ มากมาย จนรู้จักหาकिनเพื่อเอาตัวรอด เมื่ออุปสมบทแล้วได้

ศึกษาพระปริยัติธรรม แต่พอได้อาศัยเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นได้สนใจศึกษาในสำนักต่างๆ ที่มีชื่อเสียงในทางปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์ในทางการปฏิบัติเป็นอย่างดี ในสมัยที่ยังเป็นเด็กได้เคยมีประสบการณ์ในทางการปฏิบัติอยู่บ้างแล้วจนจิตเข้าถึงความสงบมาก่อน เมื่อได้มีประสบการณ์และความชำนาญในทางการปฏิบัติมากขึ้น ทำให้มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อนำธรรมะของพระพุทธเจ้าเข้าไปสู่จิตใจของประชาชน จนทำให้เกิดสันติสุขแก่สังคมและประเทศชาติ

เมื่อดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะแขวงจำปาสักแล้ว มีความดำริว่าจะมุ่งมั่นในด้านปฏิบัติมากกว่าด้านปริยัติ เนื่องจากมีความเห็นว่า พระปฏิบัตินั้นดูแลง่าย ถึงแม้ที่วัดหลวงปากเซจะเน้นด้านการปฏิบัติเป็นหลักแต่ก็ยึดด้านปริยัติไว้เป็นหลักด้วย กล่าวว่า “การศึกษานั้นมีความจำเป็นทั้ง ๒ อย่าง ปริยัตินั้นเหมือนแผนที่ ปฏิบัติเหมือนการเดินทาง ปฏิเวธเหมือนถึงที่หมาย หรือปริยัติเหมือนคนเลี้ยงโค มีแสค้อยหวดให้เข้าทาง ไม่ออกนอกทาง ปริยัติเป็นเส้นบรรทัดจับว่าถูกต้องหรือไม่หรือเปรียบว่ามี แขน ๒ แขน สามารถจับอะไรก็ได้ทำให้ชีวิตสมบูรณ์ แขน ๒ แขนต้องช่วยกันทำงาน” พระสุวรรณ จันทราช มีทั้ง ๒ อย่าง คือ มีทั้งแขนซ้ายแขนขวา ขาซ้ายขาขวา ถ้าไม่เรียนปริยัติจะออกนอกทาง ถ้าไม่มีปริยัติก็หลงทาง เหมือนดังที่ได้เคยหลงทางมาก่อนเช่นกัน คำสอนของนั้นเป็นไปตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

ได้สร้างผลงานด้านการศาสนศึกษา ให้แก่คณะสงฆ์วัดหลวงปากเซไว้มากเช่นกัน เพื่อเป็นการสนับสนุนว่าได้สร้างงานด้านการศาสนศึกษาและประสบความสำเร็จมาแล้ว จึงได้นำบทสัมภาษณ์ผู้เคยร่วมงานและผู้ใกล้ชิดคุ้นเคย มาร่วมแสดงความคิดเห็นในด้านการศึกษาดังนี้

การที่เคยได้ร่วมทำงานการเผยแผ่กับพระสุวรรณ จันทราชมานาน และยังมีกลุ่มคณะทำงานด้านการเผยแผ่ที่ปัจจุบันได้ไปดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางคณะสงฆ์อีกหลายรูป ได้เคยช่วยสอนแก่พระภิกษุสามเณรที่วัดหลวงปากเซ ในเวลานั้นมีพระภิกษุสามเณรมาอาศัยและศึกษาเล่าเรียนเป็นจำนวนมาก นับว่าเป็นสำนักเรียนที่มีชื่อเสียงมากในเวลานั้น ถือว่าเป็นการเอาใจใส่ดูแลของพระสุวรรณ จันทราช รับเป็นภาระธุระทุกเรื่อง เช่น การอาศัยอยู่ การขบฉัน อุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น ได้ให้กำลังใจคณะครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนและพระภิกษุสามเณรที่เป็นนักเรียนในแต่ละปีจะมีการมอบทุนการศึกษา ให้กับพระภิกษุสามเณรที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนแต่ยากจน นับได้ว่าเป็นเจ้าสำนักเรียนที่มีศักยภาพรูปหนึ่งของคณะสงฆ์ในแขวงจำปาสัก ที่เป็นผู้มองไปข้างหน้าว่าการศึกษาเป็นการพัฒนาคน ดังนั้น จะต้องถือว่าการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญจะต้องสนับสนุนอย่างจริงจัง นอกจากนั้น ยังเป็นผู้มีอุปการะคุณด้วยการให้ความอุปถัมภ์ด้านทุนทรัพย์ไปศึกษาต่อในระดับ

ปริญาโทและปริญาเอก จึงถือว่าพระสุวรรณ จันทราชเป็นทั้งสหธรรมิกผู้ร่วมงานเผยแผ่และผู้มี
อุปการคุณยิ่ง^{๑๕}

๓.๔ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรรณ จันทราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการเผยแผ่

ตำแหน่งที่ได้รับ

- ๑) เป็นประธานหน่วยอบรมประชาชน อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก
- ๓) เป็นพระนักเผยแผ่ทั่วไปประจำแขวงจำปาสัก
- ๕) เป็นพระอบรมนักเรียน นักศึกษาประจำวัดหลวงปากเซและแขวงจำปาสัก
- ๖) เป็นประธานศูนย์เผยแผ่พระคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา
ข้าราชการ ประจำวัดหลวงปากเซและแขวงจำปาสัก

ผลงานที่พระสุวรรณ จันทราชส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเผยแผ่

- ๑) จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา
วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา ณ วัดหลวงปากเซ อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก เป็นประจำทุกปี
 - ๒) อบรมธรรมแก่พระภิกษุ สามเณรและประชาชนในแขวงจำปาสัก เป็นประจำทุก
เดือนๆ ละ ๒ ครั้ง
 - ๓) จัดงานปฏิบัติธรรมเข้าอยู่ปริวาสกรรมแก่พระภิกษุสามเณรอุบาสกอุบาสิกา ณ
วัดหลวงปากเซ อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก
 - ๔) การส่งเสริมการปฏิบัติธรรมสำหรับพระภิกษุผู้สมัครเป็นพระธรรมทายาท ณ วัด
หลวงปากเซ อำเภอปากเซ แขวงจำปาสัก
 - ๕) โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพ
ชีวิตให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ปราศจากอบายมุขในหมู่บ้านและชุมชน
 - ๖) งานทอดเทียนเข้าพรรษาประจำปี มีพระภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกา
ร่วมงานปีละ ๑,๐๐๐ รูป/คน
 - ๗) มีการแสดงธรรมในวันธรรมสวนะแก่พระภิกษุสามเณรอุบาสกและอุบาสิกา
- ผลงานด้านการเผยแผ่ดังที่ได้กล่าวมานั้นเห็นได้ว่า พระสุวรรณ จันทราชเป็นผู้แตกฉาน
ในธรรมะอันเป็นคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนา ประกอบกับเป็นพระนักปกครองระดับเจ้าคณะ

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระบุญมา สุเมธ, เจ้าอาวาสวัดข้าวตอกหวาน แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว, วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

แขวง จึงทำให้การทำงานด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นไปด้วยความสะดวก ประสบความสำเร็จได้ในระดับที่น่าพอใจ อนึ่ง ในด้านการเผยแผ่นั้น นับว่าได้ประสบความสำเร็จได้อย่างงาม ทั้งนี้เพราะเป็นทั้งนักพูด นักเขียน สำนวนการพูด การเขียนของ มีความละเอียดลึกซึ้ง ให้ข้อคิดในแง่ธรรมะอันเป็นคำสอน เหมาะสมกับสถานการณ์สามารถประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี มีความตั้งใจจริงสำหรับงานด้านการเผยแผ่ ถึงกับได้อุทิศชีวิตมอบถวายเป็นพุทธบูชา ตามมโนปณิธานของท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้สึกในใจของไว้ดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้ามิได้เล่าเรื่องราวของชีวิตตัวเองขึ้น เพื่อให้คนอ่านเห็นว่าเป็นบุคคลพิเศษสำคัญ สูงส่งด้วยคุณวิเศษ มหัศจรรย์ด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ มีชีวิตซับซ้อน เหมือนหนังจิ้งก่ากลางกายใน มีความรู้ความสามารถสูงส่งเหนือคนธรรมดาสามัญก็หามิได้ แต่ข้าพเจ้าขอบอกกล่าวให้รู้ให้เข้าใจด้วยว่า ข้าพเจ้าเป็นคนธรรมดาสามัญ มิได้เป็นคนวิเศษวิโสอะไร บุญบารมี ความรู้สติปัญญา ความสามารถมิได้สูงส่งอะไร เป็นเพียงคนธรรมดาๆ คนหนึ่งเท่านั้น เพียงแต่มีจิตใจรักศาสนา ชอบธรรมะ เสียสละชีวิตอัตภาพนี้เพื่อธรรมะเพื่อศาสนาและทำงานเพื่อส่วนรวมเท่านั้น มิได้เป็นผู้วิเศษวิโสอะไร ที่จะต้องบันทึกเรื่องราวชีวิตของตัวเองไว้ ก็เพื่อให้อนุชนที่เกิดมาภายหลังได้รู้ว่า เด็กน้อยธรรมดาๆ คนหนึ่งได้เกิดมาแล้วและได้อุทิศชีวิตเพื่อศาสนาและสังคม โดยไม่ได้หวังอะไรเป็นเครื่องตอบแทน^{๑๖}

พระสุวรณ์ จันทราชกล่าวว่า ถ้าหากว่าพระนักเผยแผ่มีตำแหน่งพระสังฆาธิการด้วยแล้ว จะทำให้เกิดประโยชน์กับการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพราะได้อาศัยตำแหน่งหน้าที่สำหรับเป็นเครื่องมือนำไปสู่จุดหมาย จะทำให้การทำงานไม่มีอุปสรรคใดๆ หรือถึงจะมีอุปสรรคอยู่บ้างก็น้อย เพราะย่อมจะได้รับความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่ทำงานเผยแผ่แต่ไม่มีตำแหน่งทางการปกครอง ซึ่งค่อนข้างจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของที่ประสบความสำเร็จได้อย่างงดงาม ทั้งนี้เพราะเป็นทั้งนักพูดและนักเขียน สำนวนการพูดการเขียนของท่าน มีความลึกซึ้งให้ข้อคิดในแง่ธรรมะอันเป็นคำสอนเหมาะสมกับสถานการณ์สามารถประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต ประจำวันได้เป็นอย่างดี การสอนขึ้นอยู่กับบุคคล ต้องพิจารณาว่าสอนใคร คำนึงถึงเด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ คนเฒ่า นักเรียน เพศ ข้าราชการ ครูอาจารย์ นักปฏิบัติธรรม พระภิกษุ กล่าวว่า มีพระที่มาเข้าอบรมโครงการพระธรรมที่วัดหลวงปากเซได้เข้าใจผิดไป คิดว่าคงสอนได้แต่เรื่องการปฏิบัติกัมมัฏฐานเท่านั้น เพราะไม่เคยเห็นแสดงธรรมแบบทั่วไป แต่เมื่อพระรูปนั้นมีโอกาสได้ฟังแสดงธรรมในโครงการแล้ว ได้เห็นว่าการ

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระสุวรณ์ จันทราช, เจ้าคณะแขวงจำปาสัก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙.

เทศน์สอนชาวบ้านหรือประชาชนทั่วไปได้อย่างไพเราะ เพลิดเพลินสนุกสนาน จึงได้เกิดความเคารพและศรัทธามาก

พระสุวรรณ จันทราชเป็นพระนักเผยแผ่ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้เข้าถึงจิตใจของคน เป็นคนตรงไปตรงมา เป็นคนเปิดเผย พูดอย่างไรก็ทำให้ได้จริงตามนั้น ไม่เป็นคนหละหละ หรือไม่เป็นโล้เป็นพาย ตั้งใจจะทำอะไรก็ต้องให้สิ่งนั้นสำเร็จออกมาอย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าการทำงานเผยแผ่อาจจะถูกชาวบ้านเข้าใจผิด ดังเรื่องการทำรายการวิทยุเคลื่อนที่ในการเผยแผ่ธรรมะ และคณะพระภิกษุผู้ทำงานถูกมองว่าเป็นคอมมิวนิสต์ทำการปลุกปั่นประชาชน การทำงานเผยแผ่ในสมัยก่อนนั้นจะมีการฉายภาพยนตร์ธรรมะเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพื่อใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อจูงใจคนเข้าสู่กระแสธรรมทั้งแบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว จึงเห็นว่าพระสุวรรณ จันทราชเป็นพระนักเผยแผ่รูปหนึ่งที่ประสบความสำเร็จทางการเผยแผ่และทำให้พระพุทธศาสนาเจริญมั่นคงสืบไป^{๑๗}

เมื่อได้มาปฏิบัติกัมมัฏฐานที่วัดหลวงปากเซและได้ร่วมงานเผยแผ่กับพระสุวรรณ จันทราชด้วยความเคารพและศรัทธา งานเผยแผ่ที่ประทับใจมากที่สุดคือการจัดอบรมทั้งในบ้าน วัด โรงเรียน ได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำทำวัตรสวดมนต์และจัดเตรียมสถานที่ โครงการนี้ได้ผลการปฏิบัติงานมากกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะเป็นการเข้าถึงชาวบ้านโดยแท้จริงมากกว่าการไปเทศน์หรือบรรยายธรรมทั่วไป เป็นคนที่พูดจริงทำจริง ไม่ชอบพูดหยอกล้อ ให้กำลังใจทุกคน เป็นพระนักเทศน์และนักพูดที่มีความรู้ความสามารถมีวาทีศิลป์และสำนวนพูดที่คมคาย สามารถอธิบายธรรมะที่ยากให้ประชาชนเข้าใจด้วยภาษาง่ายๆ บางคนจึงเรียกว่าเป็นพระนักเทศน์ประเภทลูกทุ่ง เพราะพูดเข้าถึงจิตใจชาวบ้าน ทำให้ผู้ฟังได้รับทั้งความรู้ทางธรรมและความสนุกสนานเพลิดเพลิน สามารถตอบปัญหาได้ด้วยปฏิภาณอันเฉียบแหลม การเทศน์และการบรรยายธรรมของ ทำให้คำกล่าวที่ว่า ฟังเทศน์ง่วงนอน ดูหนังดูละครตาสว่าง ไม่เป็นความจริง ปรากฏว่านักเรียนและประชาชนร่วมฟังธรรมแบบไม่รู้สึกง่วงนอนถึงแม้จะเป็นเวลากลางคืน^{๑๘}

เมื่อพระภิกษุสามเณรมีความทุกข์เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติ ไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ มีโอกาสได้ฟังเทศน์เรื่องสติปัญฐานสี่ เกิดความรู้สึกว่า ตัวเรา ของเรา ไม่มี ทำให้จิตเกิดความสงบขึ้น สามารถแก้ไขอารมณ์การปฏิบัติที่เราติดข้องอยู่ หลังเสร็จสิ้นโครงการได้เข้ามาช่วยทำงานด้านการ

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระบุญมา สุเมธ, เจ้าอาวาสวัดข้าวตอกพาน แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระขันทอง อัครมโม, เจ้าอาวาสวัดท่าไร่ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙..

เผยแผ่ธรรมะตลอดมา มีหน้าที่ด้านเลขานุการ มีความประทับใจในเรื่องหลักคำสอนที่ชี้ตรงประเด็น ในสมัยที่เข้าอบรมธรรมะนั้นพระสุวรณ์ จันทราชได้วางกฎระเบียบไว้ ๕ ข้อ ดังนี้ ๑) ห้ามคุยกัน ๒) ห้ามนอนกลางวัน ๓) ห้ามอ่านหนังสือทุกประเภท (ให้อ่านจิต อ่านใจ) ๔) ห้ามสูบบุหรี่ ฉันทกาแพหรือน้ำชา ๕) ถ้าจะออกจากกัมมัฏฐานไปให้บอกมาก่อน พระสุวรณ์ จันทราชสามารถแก้ อารมณ์ได้ตรงจุด เนื่องจากได้ผ่านประสบการณ์ทางการปฏิบัติมามาก เป็นผู้รู้จริงแล้วนำมาบอกมา สอน เป็นผู้นำทุกรูปแบบ ที่น่าเกรงขาม จะใช้วิธีการปลุก ปลอบ ปราม ได้แก่ปลุกให้พระภิกษุ สามเณรมีความเพียร ปลอบเมื่อมีพระภิกษุปฏิบัติกัมมัฏฐานแล้วเกิดความฟุ้งซ่านและปรามพระภิกษุ ที่ไม่ดี ที่ฝึกไม่ได้ให้ออกจากป่าไป^{๑๙}

ความประทับใจมีอยู่ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) สอนธรรมไม่อ้อมค้อม ๒) จริยาวัตรตรงตาม ๓) มีความเมตตากรุณา

พระภิกษุนั้นถือเป็นกำลังสำคัญของงานเผยแผ่ ส่วนใหญ่พระภิกษุที่เข้าอบรมแล้วจะมีความก้าวหน้าในชีวิตและตำแหน่งหน้าที่การงาน

พระสุวรณ์ จันทราชมาเทศน์ที่วัดประจำหมู่บ้านแล้วเกิดศรัทธาและได้อาราธนา มาเทศน์อีกหลายครั้ง เช่น งานศพ งานบุญประจำปีและบุญพระเวส การเทศน์ฟังง่าย เสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย เช่น เทศน์มัลลยหิมินมัลลยแสนประมาณ ๓ - ๔ ชั่วโมง ในเนื้อความที่เทศน์นั้นมีความละเอียดมาก ทำให้ผู้ฟังเกิดความรื่นเริงบันเทิงใจในการฟังธรรม^{๒๐}

สรุปได้ว่า พระสุวรณ์ จันทราชได้สร้างผลงานด้านการเผยแผ่ไว้มากดังที่ปรากฏแล้ว และสร้างความประทับใจแก่ผู้เคยสัมผัสงานการเผยแผ่เป็นอย่างดี ผลงานด้านการเผยแผ่ เช่น เป็น ธรรมกถึกหรือนักเทศน์ เทศน์ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จาริกอบรมศีลธรรมจริยธรรมแก่ ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ทั้งในแขวงและต่างแขวง เป็นธรรมะบรรยายเนื้อเรื่องโดยกลั่นกรอง ออกมาจากสติปัญญาอันชาญฉลาด เวลาวางก็เขียนหนังสือ บทความธรรมะและบทประพันธ์เพลง ธรรมะ ใช้สำหรับอบรมศีลธรรมแก่เด็กเยาวชนและนักเรียนเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินกับการศึกษา หลักธรรม ทั้งยังได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน นับได้ว่าเป็นผลงานที่ทำไว้ด้วยความตั้งใจและความปรารถนาดีทั้งสิ้น

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระแหลม กนต์ลีโล, เจ้าอาวาสวัดเวินปากวง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐} สัมภาษณ์ สุวิทย์ งามดี, บ้านปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

๓.๕ บทบาทด้านการเผยแผ่พระธรรมของพระสุวรรณ จันทราช เจ้าคณะแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านสาธารณูปการ

๑) งานก่อสร้าง

พ.ศ. ๒๕๔๖

- ก่อสร้างห้องน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๕๐ ห้อง ที่วัดหลวงปากเซ

พ.ศ. ๒๕๔๗ ก่อสร้างโรงครัวคอนกรีตเสริมเหล็ก รูปทรงประยุกต์ จำนวน

๑ หลัง

พ.ศ. ๒๕๔๘

- ก่อสร้างกุฏิต้อนรับอาคันตุกะคอนกรีตเสริมเหล็กรูปทรงประยุกต์ จำนวน ๒ หลัง

- ก่อสร้างกุฏิกรรมฐานคอนกรีตเสริมเหล็กรูปทรงประยุกต์ จำนวน ๗ หลัง

พ.ศ. ๒๕๔๙

- จัดทำถนนลาดยางเข้าสู่ภายในบริเวณวัดหลวงปากเซเพื่อสะดวกแก่การสัญจรและการปฏิบัติธรรม

- จัดทำถนนเดินจงกรมเพื่อรองรับผู้มาแสวงบุญเป็นหินลูกรังในวัดและวัดอื่นๆ ในเขตการปกครองของตน

- จัดทำถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในวัดหลวงปากเซ

๒) งานปฏิสังขรณ์

ผลงานด้านสาธารณูปการนั้น พระสุวรรณ จันทราชได้ดำเนินการก่อสร้างทั้งในส่วนของวัดในฐานะเจ้าอาวาสและงานด้านสาธารณูปการภายในเขตการปกครอง ได้พัฒนาวัด สร้างกุฏิสงฆ์ อุโบสถ วิหาร ศาลาปฏิบัติธรรม หนองน้ำ ถนนภายในวัด เป็นต้น ได้บูรณปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ เสนาสนะภายในวัดที่ทรุดโทรมให้อยู่ในสภาพที่ดี เพียงระยะไม่นานก็ได้สร้างผลงานด้านสาธารณูปการดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ได้ชี้แจงจุดประสงค์ของการก่อสร้างสาธารณูปการว่าจะสร้างเฉพาะที่จำเป็น ไม่หรูหรา ฟุ่มเฟือย พอใช้ได้ ส่วนมากจะเน้นธรรมชาติ ความสวยงาม ร่มเย็น สะอาด เน้นด้านความสุขใจมากกว่า ประชาชนที่เข้ามาปฏิบัติธรรมที่วัดแล้วเกิดความศรัทธาต้องการเข้ามาเป็นลูกศิษย์หรือโยมวัด เพราะว่ามีความสุขกายสบายใจที่ได้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่วัด ความทุกข์จะหมดไปเพราะการได้ฟังธรรม ได้ปฏิบัติและได้สัมผัสกับบรรยากาศที่ร่มรื่นของวัด ทำให้ได้รับความสุขทางใจ ดังที่ผู้ใกล้ชิดกับพระสุวรรณ จันทราชได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

เมื่อครั้งได้มีโอกาสเข้ามาช่วยงานที่วัดหลวงปากเซเป็นประจำในงานวันสำคัญๆ และการจัดกิจกรรมของวัด เคารพศรัทธาในพระสุวรรณ จันทราช เป็นคนพูดจริง ทำจริง ทำอะไรก็มุ่งให้

เกิดความสำเร็จปรากฏเป็นรูปธรรม ไม่ละเลยต่อหน้าที่ของงานคณะสงฆ์ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและนำความเจริญเข้ามาสู่ชุมชนบ้านเชียง มีความสัมพันธ์ต่อมวลชนดี ติดตามผลงาน ปฏิสนธิการญาติโยมและนักปฏิบัติธรรมที่มำบำเพ็ญบุญกุศลที่วัดมิให้ขาด เป็นคนทำงานละเอียดละออ ตรวจตราดูแลสิ่งของของวัดและของสงฆ์อย่างถี่ถ้วน^{๒๑}

ดังนั้น พระสุวรรณ จันทราชได้สร้างผลงานด้านสาธารณูปการ ในส่วนที่เป็นงานของวัด และงานของคณะสงฆ์จังหวัด ในฐานะอยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ไม่ว่างานนั้นจะหนักหรือเบา ก็ไม่เคยหวั่นไหวเพราะมีความตั้งใจจริงในการทำงาน เป็นคนจริงจังต่องานที่ได้รับมอบหมาย จึงไม่แปลกอะไรที่ทำงานไหนแล้วเป็นอันประสบความสำเร็จได้อย่างงดงาม

๓.๖ สรุป

ประเทศ ลาวถือเป็นประเทศเพื่อนกับไทย มีวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างกันนัก เนื่องจากเคยเป็นเพื่อนกันมาแต่โบราณ ทือพยพมาจากจีน เมื่อตอนอยู่ในอาณาจักรอ้ายลาว เมื่อประมาณ พ.ศ. ๖๑๒ ก็ได้หนีภัยพุทธศาสนาแบบมหายานมาก่อน เมื่อถูกจีนรุกราน จึงได้อพยพมาอยู่ในเมืองล้านช้าง ประมาณ พ.ศ. ๑๒๙๐ ก็กลับมาเป็นนับถือผีสงเวทศาตังเดิมอีก ต่อมาเมื่อเจ้าสุวรรณคำผงขึ้นเสวยราชย์ เมื่อ พ.ศ. ๑๘๙๕-๑๘๙๖ ทรงมีพระ โอรส ๖ พระองค์ ใน ๖ พระองค์นั้น เจ้าฟ้าจุ่มมีลักษณะผิดแผกจากพระโอรสองค์อื่น คือมีฟันและลิ้นเป็นสีดำ โหรทำนายว่าเป็นกาลกิณีจึงได้นำไปลอยแพบังเอิญแพได้มาถึงเมืองขอม (กัมพูชา) ได้รับการเลี้ยงดูจากพระมหาปาสมันตเถระ ต่อมาได้เข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กในราชสำนักของพระเจ้าอินทปัตถ์ และได้อภิเษกสมรสกับพระธิดาของพระเจ้าอินทปัตถ์ พระนามว่า พระนางแก้วยอดฟ้า (ฟ้าหญิงคำหยาด) ต่อมาบิดาให้ไปตีเมืองล้านช้าง และสามารถยึดเมืองล้านช้างได้ในปี พ.ศ. ๑๘๙๖ แล้วขึ้นครองราชย์ เป็นกษัตริย์องค์ที่ ๒๓ ของราชวงศ์ล้านช้าง ทรงพระนามว่า พระเจ้าฟ้าจุ่มแหล่งหล้าธรณี แ่อาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง พุทธศาสนาได้เข้ามาสู่อาณาจักรล้านช้างในยุคนี้ กล่าวคือพระนางแก้วยอดฟ้าพระมเหสีผู้ทรงเคยนับถือพุทธศาสนามาก่อน เมื่อครั้งอยู่ในเมืองขอมทรงเห็นประชาชนนับถือผีสงเวทศา และฆ่าสัตว์บูชายันสรวง จึงได้ทูลขอให้พระเจ้าฟ้าจุ่มไปอัญเชิญพระพุทธรศาสนามาเผยแพร่ในอาณาจักรล้าน ช้าง พระเจ้าฟ้าจุ่มทรงเห็นด้วย จึงให้ทูตไป ทูลขอนิมนต์พระสงฆ์เขมรเข้ามาเผยแพร่ในประเทศลาว และพระนางยังได้ขอร้องทางเขมรได้จัดส่งพระสงฆ์มาประกาศศาสนาแบบเถรวาท ซึ่งมีพระมหาปาสมานเจ้าเป็นประมุข เข้ามาเผยแพร่ในล้านช้าง

^{๒๑} สัมภาษณ์ บุญช่วย โพธิ์ทรัพย์, บ้านปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

ปัญหาในการเผยแพร่ธรรมะในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ทำให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควรอาจเกิดมาจากสาเหตุใหญ่อยู่ ๓ ประการ

๑. ผู้เผยแพร่ขาดความรู้ความแตกฉานในธรรมมีความรู้ขั้นสัญญาไม่ถึงขั้นทวิภูมิจึงและระดับญาณ
๒. ผู้เผยแพร่ขาดความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดธรรมไม่เคยฝึกการพูดในที่ชุมชนหรือพัฒนาบุคลิกภาพใช้เสียงเบาใช้บาลีมาก ยกหัวข้อธรรมมาก ไม่เตรียมตัว ไม่สังเกตคนฟัง ติดรูปแบบใช้เวลามากเป็นต้น
๓. ผู้เผยแพร่ขาดความพอใจและขาดความรักในการสอนเผยแพร่ธรรมในเชิงรับอย่างเดียวขาดการเผยแพร่ในเชิงรุก

แนวคิดในการเสนอแก้ไขปัญหาในการเผยแพร่ธรรมะในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ควรจัดตั้งศูนย์วิจัยค้นคว้าการเผยแพร่เพื่อทำหน้าที่หลักทางวิชาการ มีการฝึกอบรมนักเผยแพร่ให้มีคุณภาพและจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการในการเผยแพร่พุทธศาสนาในสังคมลาว
๒. การเผยแพร่ทางวาจาคือการกล่าวสอนหรือการแสดงธรรม ภิกษุจะเป็นผู้แนะนำหรือสอนคนอื่นได้นั้นนอกจากจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติในหลักการต่างๆ ด้วยตนเองเป็นอย่างดีแล้ว การเรียนรู้วิธีการในการเผยแพร่นั้นเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
๓. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวควรจัดให้มีการฝึกอบรมนักเผยแพร์เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารกับคนสมัยใหม่
๔. การเผยแพร่ศาสนานั้นไม่ควรยึดติดในรูปแบบเดิม
๕. ต้องมีการปรับโครงสร้างแก้ไขกฎระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเผยแพร่ในสังคมปัจจุบัน